

Чайковський Ю. В.,

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри міжнародного права та міжнародних відносин,
кандидат юридичних наук*

МІГРАЦІЙНА ПОЛІТИКА ДЕРЖАВИ ЯК ЗАПОРУКА РОЗВИТКУ: МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ФОРМУВАННЯ

Інтенсивна глобалізація світової економіки і міжнародних відносин надає спеціальної актуальності дослідженню сучасного стану міграційної політики держав. Загальний характер і важливість міграційних явищ підносить процес міграції майже до рівня розвитку людини в сучасному світі. Глобалізація і універсалізація міграції проявляється у зникненні поділу на країни еміграції та країни імміграції.

Традиційно, найбільші міграційні потоки завжди мали місце на європейському континенті. Європа, яка в минулому була джерелом іммігрантів, в даний час притягує їх з різних регіонів Землі. Все це поставило перед державами, зокрема і Україною, складне завдання правового регулювання міграції. Тому в державах розроблено свої власні спеціальні правові норми, що регламентують міграційні процеси. Ці норми традиційно є складовою частиною міграційної політики держави. Міграційною політикою можна визнати каталог існуючих інструментів, створених державою або її складовими частинами, що охоплює однаково як пасивні, так і активні форми управління імміграцією і еміграцією. Водночас основа міграційної політики – застосування стратегічних цивілізаційних передумов і модернізацій, а також національних звичаїв чи основних міжнародних документів.

Аналіз змін, які відбуваються в останні роки в міграційних політиках держав, схиляє до думки, що головним детермінантом розвитку певної міграційної політики є її тісний зв'язок з потребами ринку праці, а також домінуюча концепція суспільства (модель політичного чи етнічного суспільства). Водночас все більшу роль відіграє громадська думка, яка в деякій мірі накладає на політичних керівників певні обов'язки у сфері міграційної

політики. Крім того, ЗМІ здатні створити в суспільстві відмінну від реальній картину міграції. Ті або інші обумовленості мають вплив на ступінь відкритості/закритості приймаючої держави, а також на остаточну форму міграційної політики.

Отже, які чинники активно впливають на розвиток міграційної політики. Міграція належить до тих соціальних явищ, які сильно реагують на зміни демографічних, політичних та економічних умов. При чому це стосується не лише еміграції, але й імміграції. Звісно, жодна держава не може стимулювати еміграцію зі своєї країни, проте еміграційна політика держави повинна враховувати відтік власних громадян за кордон з метою коректного прогнозування, наприклад, кількості і якості (кваліфікації) іммігрантів, які повинні будуть замінити на робочих місцях тих, хто виїхав. Цікаво, що частіше особи покидають державу не у пошуках праці через неможливість знайти її у власній державі, а з метою зміни місця праці та поліпшення оплати або умов праці. Тобто, відтік цих осіб потребує адекватної заміни для економіки держави-постачальника робочої сили. Крім того, ці особи продовжують перебувати під захистом держави громадянства, і ця обставина також враховується при формуванні міграційної політики.

Імміграційна політика є другою складовою політики у сфері міграції і для держави обидві складові є рівнозначно важливі. Вона необхідна для того, щоб захистити інтереси власного населення від некерованого припливу робочої сили і для цього необхідний більший контроль нелегальної зайнятості. При чому успіх такого контролю буде досягнутий, якщо держава не перекладе цю функцію, не обтяжить роботодавця. І в першу чергу, це можна досягти не засобами покарання, а стимулювання і заохочення і роботодавців, і нелегальних працівників, до легального працевлаштування.

Крім того, міграційна політика повинна також сприяти інтеграції іноземців в державі прибуття, враховуючи те, що іноземцям з певних країн значно легше інтегруватися в суспільство через подібність мовну, культурну або законодавчу. Тобто за необхідності забезпечення економічного розвитку

через залучення мігрантів слід стимулювати міграцію з певних країн враховуючи майбутню легкість їх інтеграції.

Вдала міграційна політика – запорука розвитку держави. Так, працевлаштування власних громадян за межами держави стимулює приплив валюти, яку працюючі висилають родині з-за кордону, що покращує рівень життя громадян, стимулює власну економіку і в деяких випадках навіть може впливати на валютно-фінансову політику держави.

В області імміграційної політики повинні також враховуватися інтереси охорони інтелектуального і людського потенціалу для власної економіки і політики. Важливо створити такі умови, які б унеможливили еміграцію молодих людей і професіоналів в тих сферах, які мають значення для власної економіки і науки.

Отже, міграція залежить від демографічних, політичних і та економічних чинників. Дуже важливим фактором як для еміграції, так й імміграції є рівень економічного розвитку. Умовами, що не сприяють еміграції є високий рівень економічного розвитку, збільшення виробництва, інвестицій, зростання кількості робочих місць, високий рівень оплати праці, висока зайнятість, що водночас є і факторами притягнення іммігрантів. Тобто, держава завжди повинна формувати свою міграційну політику беручи до уваги обидві її складові.

Тому, враховуючи ці особливості, ми не можемо створювати власну міграційну політику за відсутності багатьох законодавчих інструментів протидії нелегальній міграції. Так, в протидії нелегальній міграції виділяють: укладення умов (наприклад, про полегшення працевлаштування), візову політику, прикордонний контроль і контроль безпосередньо при перетині кордону, контроль міграційної служби на території держави, засоби відповідальності за нелегальний перетин кордону і нелегальне перебування особи на території держави, попередження незаконного працевлаштування, депортація, реадмісія, а також добровільне повернення і амністія для нелегальних мігрантів. На сьогоднішній день, це напрацьовані міжнародним

суспільством ефективні інструменти міграційної політики держав. На жаль, в Україні на сьогоднішній день багато із цих інструментів не працюють, причому як через об'єктивні причини військових дій всередині держави, так і певні суб'єктивні причини, пов'язані із високим рівнем корупції і відсутності реального контролю з боку держави над кордоном. Як наслідок – відсутність системного підходу в напрацюванні міграційної політики із широким залученням до цього процесу громадянського суспільства і міжнародного досвіду формування.

Тимофеева Л.Ю.,

*Национальный университет «Одесская юридическая академия»,
аспирант кафедры уголовного права*

СТРАТЕГИЯ «ЧЕЛОВЕЧНОСТИ»

Государства развиваются; меняются, совершенствуются нормы закона, законотворческие органы международного сообщества ломают голову над новыми изменениями, созданием новых конвенций, программ, которые будут способствовать развитию государства и минимизации преступности. А люди продолжают совершать преступления...

Какие бы результаты не сопровождало за собой развитие государства или государств, но последнее не должно противоречить фундаментальным ценностям. Ценностям, без которых право не имеет смысла. Ценности человека и человечности. «Справедливость и любовь – вот лозунг, вот эмблема, вот извечный резерв человеческой жизни во всех ее личных и социально-политических импульсах. И с этой исключительной точки зрения проводилась, производится и всегда будет производиться оценка и переоценка всего того, что Генр. Риккерт называет – «смыслом мира», – всего того, что надо считать в нем самым ценным, о чем люди никогда не перестанут спрашивать», как пишет В. М. Ворт. [Ворт В. М. Жизнь и смерть, право и сила: идея возмездия и смертная казнь в основоположениях государственной уголовной политики.